

حکومەتی هەرێمی کوردستان

سەرۆکایەتی زانکۆی پۆلیتەکنیکی هەولێر

بەشی کارگێڕی کار / ئێواران

قۆناغی دووەم

بەرنامەی مایکرۆسۆفت ئێکسل

(دروستکردنی ڕیز و ستونەکان)

ئامادەکردن

محمد جەواد جەبار

مامۆستای بابەت

م. لقمان

2020 زاینی

کۆمپانیای مایکرۆسۆفت: یەکێکە لە کۆمپانیا ئەمریکیەکانی بواری بەرنامە ڕێژی تایبەت بە کۆمپیوتەر و مۆبایل لە ساڵی 1975 دامەزراوە.

مایکرۆسۆفت ئۆفیس: کۆمەڵێك بەرنامە لە خۆدەگرێت کە هەریەکەیان لە بوارێکی تایبەت بەکاردێت، یەکەم وەشانی لە سالی 1989 دەرچووە، چەند ساڵ جارێك وەشانی نوێی لێدەردەچێت .

مایکرۆسۆفت ئۆفیس ئەمانە لە خۆدەکرێت (وۆرد ، ئیکسل ، ئەکسس ، پاوەرپۆینت ، پەپلیششەر ، فرۆنت پەیچ ، ئاوت لوك ، پیکچەر مانیجەر......هتد)

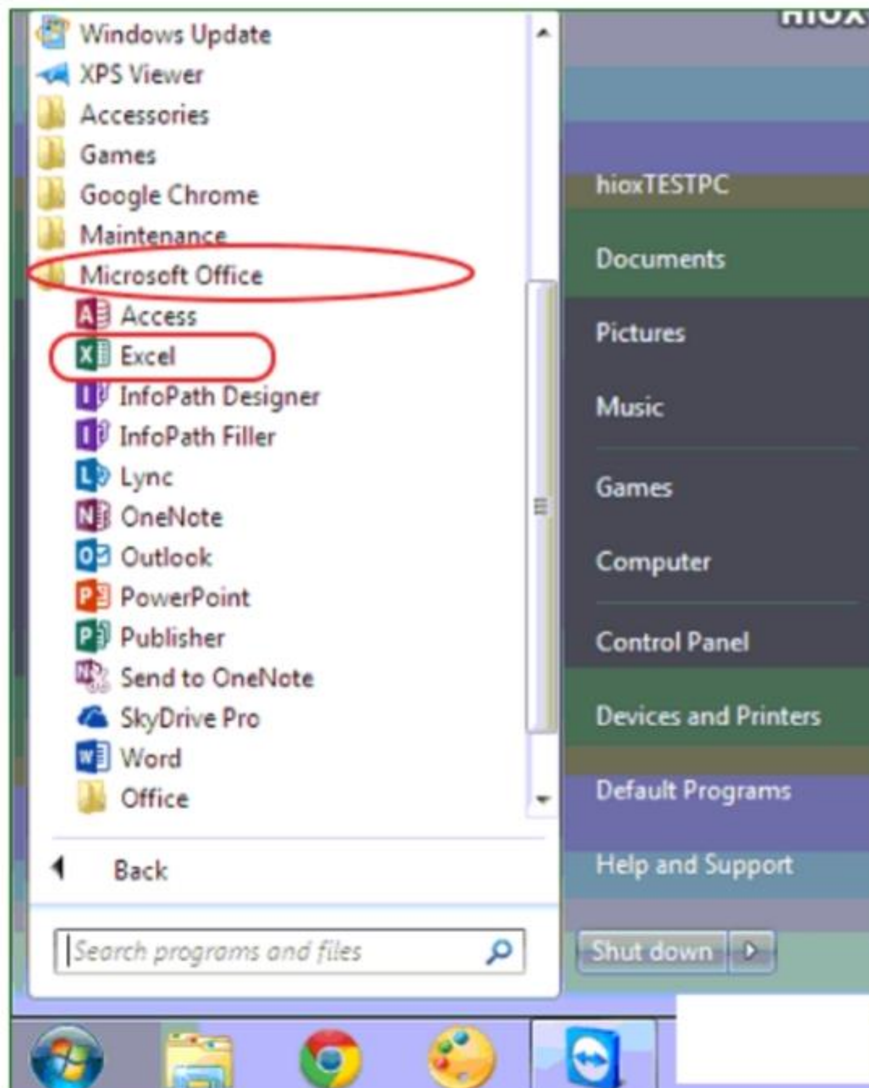
ئەمانەی خوارەوە گرینگ ترین بەرنامەکانی ناو مایکرۆسۆفت ئۆفیسن

Word وۆرد		بەکاردێت بۆ نووسینی پەرەگراف بە شێوەیکی گشتی
Excel ئەکسل		بەکاردێت بۆ ئامار و ژمێریاری و خشتە.
Access ئەکسس		بەمەستی دروست کردنی داتا بیس (Databases) بەکاردێت.
PowerPoint پاوەرپۆین		بەکاردێت بۆ دروستکردنی پەرەگراف بەشێوەی سلاید() بۆ نیشاندان بە داتا شۆ

مایکرۆسۆفت ئێکسلّ: یەکێکە لەوبەرنامە گرنگانەی کە لەبواری ئامار و ژمێریاری وخشتە بەکاردێت ئاسانکاریمان بۆدەکات لە ئەنجامدانی کردارە بیرکاری و ژمێریاریەکان بەشێوەیەکی خێرا و وورد ، وە یەکێکە لە بەرنامەکانی مایکرۆسۆفت ئۆفیسی تایبەت بەکۆمپانیای مایکرۆسۆفت.

چۆنیەتی کردنەوەی بەرنامەی مایکرۆسۆفت ئێکسل

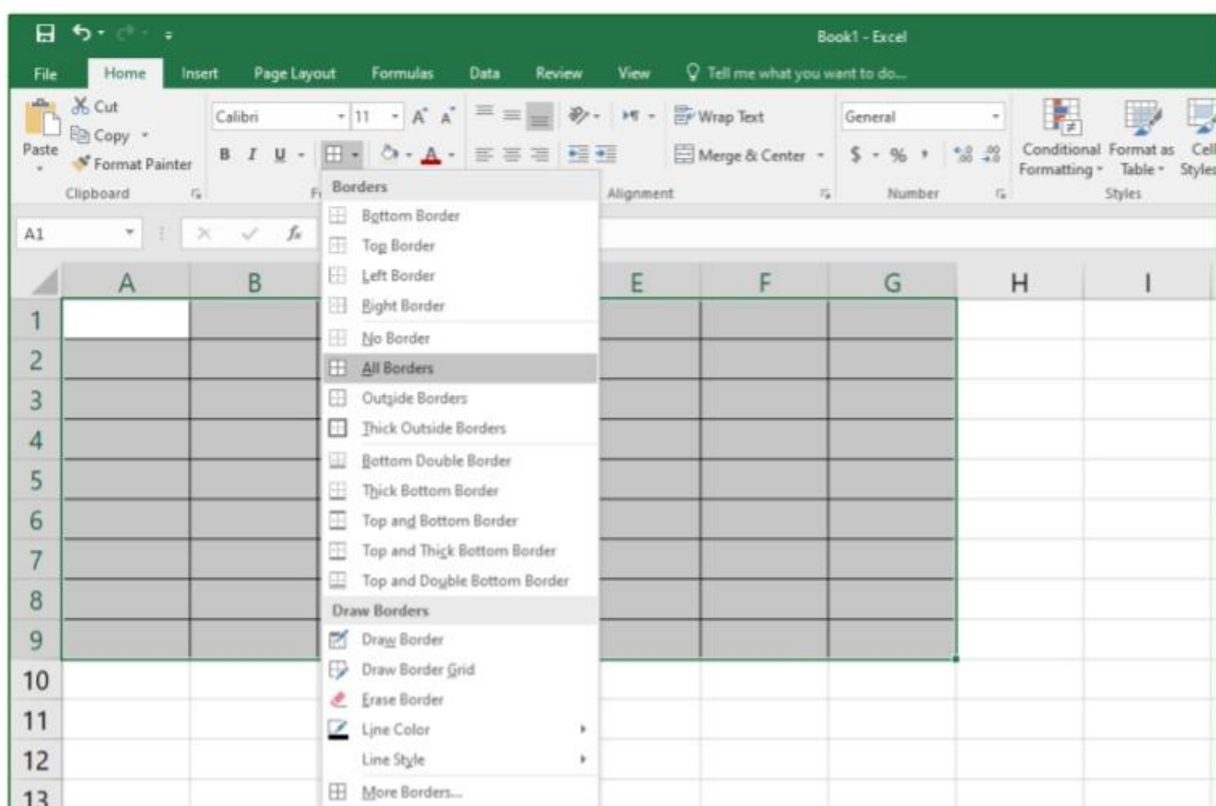

دانانی زانیاری لەناو پرۆگرامی مایکرۆسۆفت ئێکسل 2016

بۆتۆمارکردنی داتاو زانیاریەکات لەبەرنامەی مایکرۆسۆفت ئێکسل دا پێویستە سەرەتا پەرەیەك ئامادە بکەین .

1- چۆنیەتی ئامادەکردنی خشتە بە دەست نیشان کردنی ئەو ریزو ستونانەی کە دەمانەوێت بیکەین بە خشتە لەرێگای شریتی (Home) ریبۆنی (Font) دەچینە سەر فرمانی (Borders) بۆ ئەوەی هێڵەکان لە کاتی چاپ دەرکەون.

سەرەتایەك لە بارەی خانەو ریز و ستونەکان

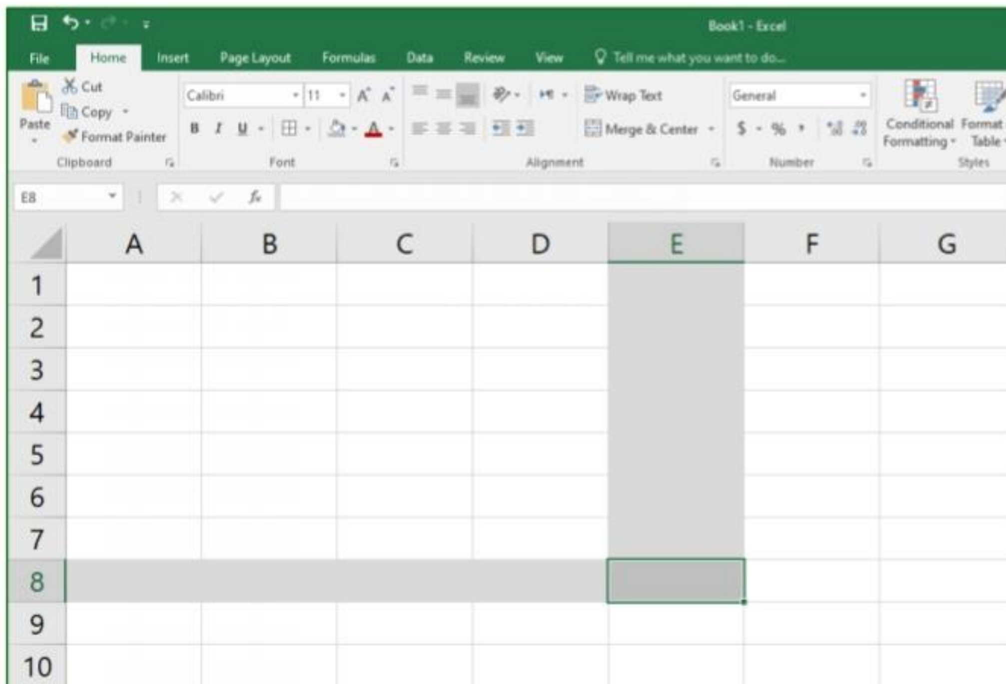
ریزەکان (Row) : بەرنامەی ئێکسل 2016 لە ژمارەیەکی زۆر ریز پێکهاتووە ناونراون بە ژمارە کە لە ژمارە (1) دەست پیٚ دەکات تاکو ژمارە(1048576) کۆتایی دێت .

ستونەکان(Column) : بەرنامەی ئێکسل 2016 لە ژمارەیێکی زۆر ستون پێکهاتووە بە بە پیتی ئینگلیزی ناونراون لە (A) دەست پیٚ دەکات، وە بە پیتی (XFD) کۆتایی دێت.

خانەکان (Cells) : لە ئەنجامی ریز و ستونەکان دروست دەبن هەر چۆن ریز و ستونەکان ناوی تایبەت بە خۆیان هەیە خانەکانیش ناوی تایبەتیان هەیە.

بۆ نمونە:

ئەگەر خانەیێك لە ستوونی (E) دا بێت ، لە ریزی (8) دابێت ئەوە خانەکە ناونراوە خانەی (E8) سەرەتا ناوی ستوونەکە دەبەین ئینجا ناوی ریزەکە.

ریکخستنی زانیاریەکان لە خانەکان و ریز و ستونەکان دا

یەکەم : بۆ ریکخستنی نووسین لە ناو خانەکاندا سەرەتا دەچینە شریتی (Home) لە بەشی (Alignment) ئەم بەشە کۆمەلێك فرمان لە خۆدەگرێت.

1- **Top Align** : بۆ بردنی نووسین بۆ بەشی سەرەوەی خانە.

2- **Bottom Align** : بۆ بردنی نووسین بۆ بەشی خوارەوەی خانە.

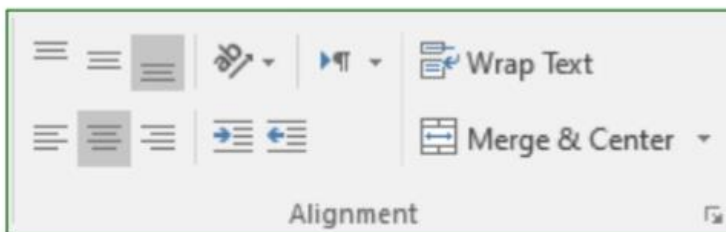
3- **Middle Align** : بۆ بردنی نووسین بۆ ناوە راستی خانە لە ئاراستەی ستوونی.

4- **Center** : بۆ بردنی نووسین بۆ بەشی ناوەراستی خانە لە ئاراستی ئاسۆی.

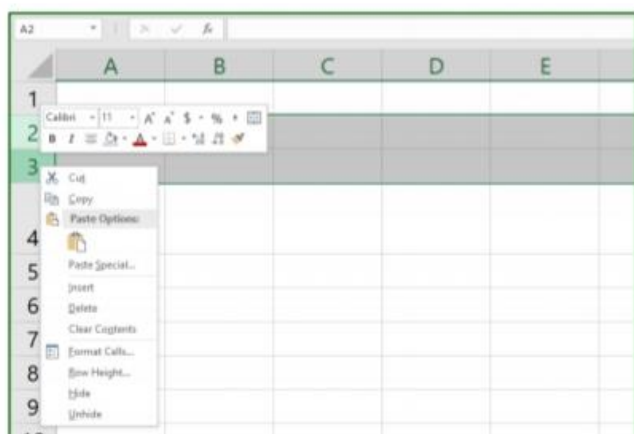
5- **Orientation** : بۆ گۆرینی ئاراستەی نووسین.

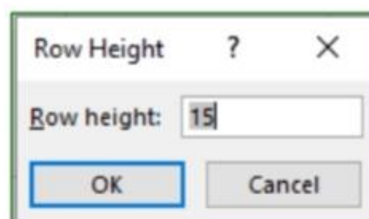
6- **Merge and Center** : بەکاردێت بۆ لێکدانی چەند خانەێك.

7- **Wrap Text** : بەکاردێت بۆ ریکخستنی نووسین لە ناو خانەدا ئەگەر زیاتر بوو لە دێرێك.

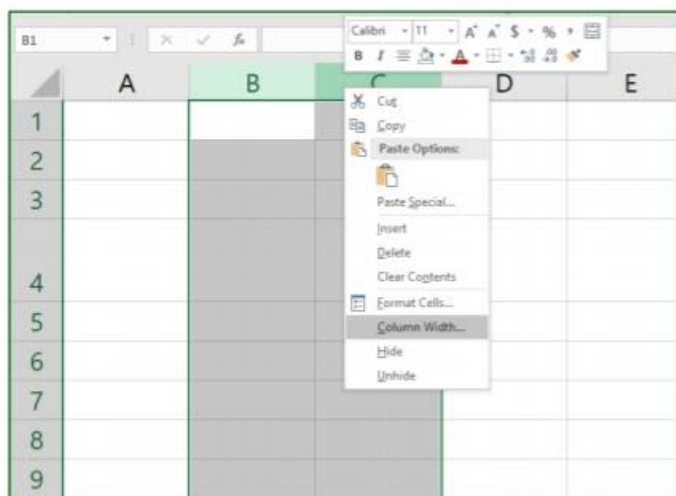

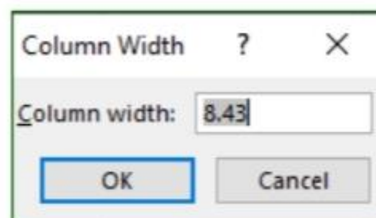
دووەم : ڕێکخستنی ڕیزەکان: بە کلیکی لای چەپی ماوس دەست نیشانی ڕیزەکان دەکەین، پاشان کلیکی لای ڕاست لەسەر ڕیزەکانی دیاری کراو دەکەین، فرمانی (Row Height) هەلدەبژێرین لە بۆشایی دیاری کراو ژمارەی قەبارەی ڕیزەکەی پێ دەدەین بۆزیادکردن و کەم کردنی بەرزی ڕیزەکان.

سێ یەم : ڕێکخستنی ستوونەکان : بەهەمان شێوەی ڕیزەکان بە کلیکی لای چەپی ماوس دەست نیشانی ستونەکان دەکەین، پاشان کلیکی لای ڕاست لەسەر ستوونەکانی دیاری کراو دەکەین، فرمانی (Column Width) هەلدەبژێرین لە بۆشایی دیاری کراو ژمارەی قەبارەی ستوونەکەی پێ دەدەین بۆزیادکردن و کەم کردنی پانی ستوونەکان .

کارکردن لەسەر خانەکان و ریزەکان و ستوونەکان و لا پەری کارکردن.

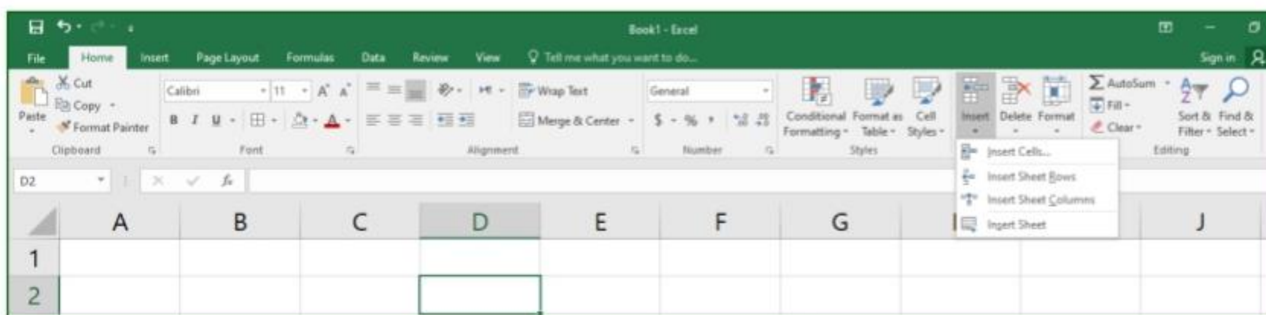
خانەکان : دەتوانین خانەکان زیاد و کەم بکرێن لە رێگایی شریتی (Home) بەشی (Cells).

- **Insert**

1- Insert Cell : بەکاردێت بۆ زیاد کردنی خانە.

2- Insert sheet Rows : بەکاردێت بۆ زیاد کردنی ریز.

3- Insert sheet Columns : بەکاردێت بۆ زیاد کردنی ستون.

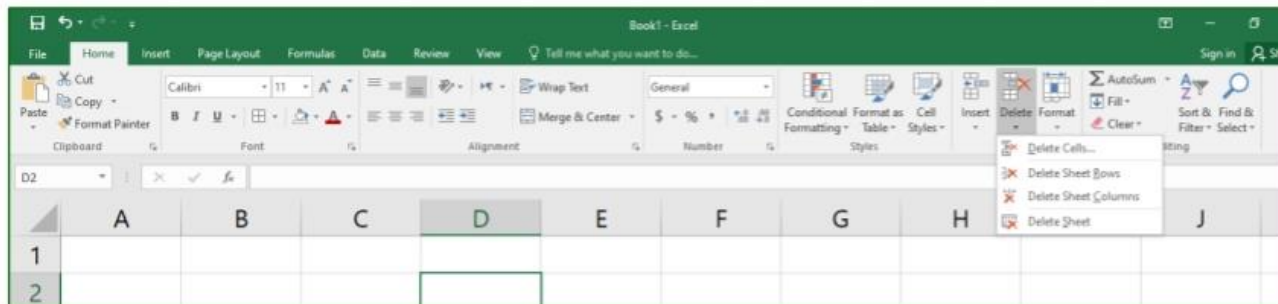

- **Delete**

1- Delete Cells : بەکاردێت بۆ ڕەشکردنەوەی خانە.

2- Delete Sheet Rows : بەکاردێت بۆ ڕەشکردنەوەی ریز.

3- Delete Sheet Columns : بەکاردێت بۆ ڕەشکردنەوەی ستوون.

سەرەتایەك لەسەر کرداره بیرکاریەکان و هاوکێشەکان.

بەرنامەی مایکرۆسۆفت ئیکسلْ توانای ئەنجامدانی کرداره بیرکاریەکانی هەیە بەشێوەیەکی خێراو زۆر ورد بۆ ئەنجامدانی ئەم کرداره بیرکاریانە پێویستە سەرەتا خشتەیەك ئامادە بکەین وەك ئەمەی خوارەوە.

	A	B	C	D	E
1	ناو	رەگەز	نمرەی 1	نمره 2	نمرەی کۆتای
2	احمد علی	نێر	60	70	
3	ئازاد کەمال	نێر	91	83	
4	سازان احمد	مێ	80	75	

وە پێویستە ناوی خانەکان بزانین پێش ئەنجامدانی کرداره بیرکاریەکان.

کرداره بیرکاریەکان

یەکەم : کرداری کۆکردنەوە

نمونە :

لەم خشتەیەی خوارەوەدا بۆ کۆکردنەوەی ژمارەی یەکەم لەخانەی (C2) لەگەل ژمارەی دووەم لەخانەی (D2) لەخانەی (E2) ئەم فۆرمولەیە دەنووسین = c2 + d2 لە کۆتایدا Enter دەکەین.

	A	B	C	D	E
1	ناو	رەگەز	نمرەی 1	نمره 2	نمرەی کۆتای
2	احمد علی	نێر	60	70	=C2+D2
3	ئازاد کەمال	نێر	91	83	
4	سازان احمد	مێ	80	75	

دووەم : کرداری لێدەرکردن

نمونە :

لەم خشتەیەی خوارەوەدا بۆ لێدەرکردنی ژمارەی یەکەم لەخانەی (C2) لەگەل ژمارەی دووەم لەخانەی (D2) لەخانەی (E2) ئەم فۆرمولەیە دەنووسین c2 - d2 = لە کۆتایدا Enter دەکەین.

E	D	C	B	A	
نمرەی کۆتای	نمرە 2	نمرەی 1	رەگەز	ناو	1
=C2-D2	70	60	نێر	احمد علی	2
	83	91	نێر	ئازاد کەمال	3
	75	80	مێ	سازان احمد	4

سێ یەم : کرداری لێکدان

نمونە :

لەم خشتەیەی خوارەوەدا بۆ لێکدانی ژمارەی یەکەم لەخانەی (C2) لەگەل ژمارەی دووەم لەخانەی (D2) لەخانەی (E2) ئەم فۆرمولەیە دەنووسین c2 * d2 = لە کۆتایدا Enter دەکەین.

E	D	C	B	A	
نمرەی کۆتای	نمرە 2	نمرەی 1	رەگەز	ناو	1
=C2*D2	70	60	نێر	احمد علی	2
	83	91	نێر	ئازاد کەمال	3
	75	80	مێ	سازان احمد	4

چوارەم : کرداری دابەش کردن

نمونە :

لەم خشتەیەی خوارەوەدا بۆ دابەش کردنی ژمارەی یەکەم لەخانەی (C2) لەگەڵ ژمارەی دووەم لەخانەی (D2) لەخانەی (E2) ئەم فۆرمولەیە دەنووسین = c2 / d2 لە کۆتایدا Enter دەکەین.

E	D	C	B	A	
نمرەی کۆتای	نمرە 2	نمرەی 1	رەگەز	ناو	1
=C2/D2	70	60	نێر	احمد علی	2
	83	91	نێر	ئازاد کەمال	3
	75	80	مێ	سازان احمد	4

سەرچاوەکان :

1-فێربوونی بەرنامەی ئێکسڵ , نوسینی پێشەوا هەڵەبجەیی , چاپی دووەم , چاپخانەی گەنج , سلێمانی .

2-فیربوونی بەرنامەی ئێکسڵ , نوسینی هەردی کانەبی اخمد , زانکۆیی سلێمانی .

Microsoft®
Excel 2016